

Klassen 3h - Undervisningsbeskrivelse

Undervisningsbeskrivelse

Stamoplysninger til brug ved prøver til gymnasiale uddannelser

Termin(er)	2022/23
Institution	Fjerritslev Gymnasium
Fag og niveau	Psykologi B
Lærer(e)	Amina Olander Lap
Hold	2022 PsB/h (3h PsB)

Oversigt over gennemførte forløb

Titel A	Sårbare unge
Titel B	Samfundets børn
Titel C	Retspsykologi
Titel D	Fix dit liv

Beskrivelse af de enkelte forløb (1 skema for hvert forløb)

Sårbare unge

Vi har i dette tema arbejdet med fokus på sårbare unge i det senmoderne samfund, herunder ungdom som periode, stress og coping, angst som kliniske diagnose samt opdragelse herunder diskussionen om hvorvidt danske unge er udsat for curlingopdragelse.

Kernestof:

Socialpsykologi

– kulturpsykologi, herunder kulturelle normer og konsekvenser af globaliseringen for identitet og socialt samspil

Udviklingspsykologi

– menneskets udvikling i et livslangt perspektiv, herunder betydningen af arv, miljø, køn og kultur

Personlighed og identitet

– individuelle forskelle i livsstil og håndtering af udfordringer, herunder arbejde, stress og coping

Psykologisk metode

– undersøgelsesmetoder, herunder eksperiment, observation, interview og spørgeskemaundersøgelser samt simpel analyse af data.

Supplerende stof: Klinisk psykologi

Litteratur:

Psykologiens veje (e-bog), Systime 2023

- Ungdom og senmodernitet: <https://psykveje.systime.dk/?id=5392&L=0>
- En flodbølge af muligheder: <https://psykveje.systime.dk/?id=5425>
- Tvungen til at vælge: <https://psykveje.systime.dk/?id=5424>
- Kapital og habitus: <https://psykveje.systime.dk/?id=5423>
- Den forsigtige og den risikovillige type: <https://psykveje.systime.dk/?id=4852>
- Menneskets dobbelthed: <https://psykveje.systime.dk/?id=4851>
- Stress og coping: <https://psykveje.systime.dk/?id=5559>
- Akut og kronisk stress: <https://psykveje.systime.dk/?id=5574>
- Stress: Et samspil mellem ydre og indre faktorer: <https://psykveje.systime.dk/?id=5573>
- Coping: <https://psykveje.systime.dk/?id=5806>
- Klinisk psykologi: <https://psykveje.systime.dk/?id=5592>
- Nervøse tilstande: <https://psykveje.systime.dk/?id=5615>
- Den kognitive terapi: <https://psykveje.systime.dk/?id=5235>
- Fra lydighed til selvstændighed: <https://psykveje.systime.dk/?id=5190>
- Opdragelsesidealer: <https://psykveje.systime.dk/?id=5189>
- Fire opdragelsesstile: <https://psykveje.systime.dk/?id=5188>

Tekster:

- Ebdrup, Niels: "Sådan bekæmper du stress i gymnasiet", Videnskab.dk, 18. December 2012, <https://videnskab.dk/krop-sundhed/saadan-bekaeemper-du-stress-i-gymnasiet/>
- Winkel, Sophie: "Jeg er stresset, og jeg tror ikke, det er min egen skyld", Information, 18. juli 2015.
- Lewinsky, Cille: "Psykolog om curlingbegrebet: Stop nu med at tale om noget, der ikke eksisterer", Vores Børn, 27. apr. 2020
- Psykiatrifonden: "Nye tal for stressramte unge er chokerende høje", 8.juni 2022.
- Sundhedsdatastyrelsen: "Psykiatriske diagnoser hos 0-18-årige"
<https://sundhedsdatastyrelsen.dk/-/media/sds/nyheder/2018/prvalensincidens-og-aktivitet-i-sundhedsvsenet-for-brn-og-unge-med-angst-eller-depression-adhd-og-s.pdf?la=da>
- Redder, Hans: "Individualisering er 00'ernes virkelige værdikamp", Information 9.11. 2011.
- Zøllner, Kristoffer: "Jeg er stadigvæk forelsket i Pia Kjærsgaard", Berlingske tidende, 27. Maj 2007.
- Christiansen, Michael Ørtz: "Caroline på 18: De andre var også pressede, men ikke på helt samme niveau", 4. okt. 2017, Dr.dk.

Dokumentar:

- Børn i angstens greb (1), DR1 2016

Indhold	<p><i>Kernestof:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Vi arbejder med de linkede afsnit i "Psykologiens veje" Afsnit Lektier: Den forsigtige og den risikovillige type Menneskets dobbelthed Stress og coping Akut og kronisk stress Stress: Et samspil mellem ydre og indre faktorer Forebyggelse af stress Sådan bekæmper du stress i gymnasiet Coping Klinisk psykologi Nervøse tilstande Nervøse tilstande (Panikangst) Børn i angstens greb (1) Kognitiv terapi Fra lydighed til selvstændighed Opdragelsesidealer Fire opdragelsesidealer Psykolog om curlingbegrebet - Stop nu med at tale om noget, der ikke eksisterer.docx Bilagssæt til sårbare unge.docx
Omfang	<p>Estimeret: Ikke angivet Dækker over: 20 moduler</p>
Særlige fokuspunkter	
Væsentligste arbejdsformer	

Vi har i dette tema arbejdet med "samfundets børn" med fokus på danske børns trivsel i institutioner og skoler samt børn der er anbragt udenfor hjemmet. Vi har både set på normaludvikling og omsorg, og på omsorgssvigt herunder tilknytningsforstyrrelser. Desuden har vi set på børns kognitive udvikling og læring.

Kernestof:

Udviklingspsykologi

- menneskets udvikling i et livslangt perspektiv, herunder betydningen af arv, miljø, køn og kultur
- tilknytning, omsorg og familiens betydning for udvikling, herunder betydningen af sårbarhed og resiliens
- Kognition og læring
- psykologiske, sociale, digitale og kulturelle forholds betydning for læring, motivation og hukommelse
- følelser og kognition
- perceptionens og tænkningens betydning for menneskets forståelse af sig selv og omverdenen
- Personlighed og identitet
- individuelle forskelle i livsstil og håndtering af udfordringer, herunder arbejde, stress og coping
- Psykologisk metode
- undersøgelsesmetoder, herunder eksperiment, observation, interview og spørgeskemaundersøgelse samt simpel analyse af data.

Litteratur:

Psykologiens veje

- Daniel Stern: <https://psykveje.systime.dk/?id=5044>
- Det begyndende selv: <https://psykveje.systime.dk/?id=5049>
- Kerneselv: <https://psykveje.systime.dk/?id=5048>
- Det subjektive selv: <https://psykveje.systime.dk/?id=5047>
- Tilknytningsforstyrrelser og omsorgssvigt: <https://psykveje.systime.dk/?id=5098>
- Separationsreaktioner: <https://psykveje.systime.dk/?id=5133>
- Eksperimenter med abeunger: <https://psykveje.systime.dk/?id=5132>
- Spædbarnsdeperation og hospitalisme: <https://psykveje.systime.dk/?id=5131>
- De rumænske børnehjem: <https://psykveje.systime.dk/?id=5130>
- Omsorgssvigt: <https://psykveje.systime.dk/?id=5129>
- Børns reaktioner på omsorgssvigt: <https://psykveje.systime.dk/?id=5128>
- Risiko og resiliens: <https://psykveje.systime.dk/?id=5123>
- Tænkningens udvikling: <https://psykveje.systime.dk/?id=5242>
- Den senso-motoriske fase (0-2 år): <https://psykveje.systime.dk/?id=5274>
- Den præ-operationelle fase (2-6 år): <https://psykveje.systime.dk/?id=5273>
- Den konkret-operationelle fase (6-12 år): <https://psykveje.systime.dk/?id=5272>
- Den abstrakt-operationelle fase (12 år-): <https://psykveje.systime.dk/?id=5271>
- Kritik af Piaget: <https://psykveje.systime.dk/?id=5270>
- Arv og miljø: <https://psykveje.systime.dk/?id=5351#c13028> (Kun afsnittet "Arv og miljø").

Andre kilder:

- Case: Lisbeth. Baseret på "De fleste kan mere end de tror", Børn og unge 1996. "Frygten som opdrift", Lene Halmø Terkelsen, Kristeligt-Dagblad.dk 21.3.09.
- Vil tidligt skadede børn komme sig efter adoption?, PSYKOLOGNYT 1998 (21).
- De unge mødre: Natascha Linea får tvangsfjernet sin datter, udeoghjemme.dk, Aller Media, 16. august 2013
- Udsatte Børn – nøgletal 2020, KL, marts 2020, Figur 8.9 og 11.2.
- VIVE: "Forskere: Vi har ikke nødvendig viden om, hvordan det går anbragte børn", 28. januar 2020, <https://www.vive.dk/da/udgivelser/forskere-vi-har-ikke-noedvendig-viden-om-hvordan-det-gaar-anbragte-boern-14737/>

Dokumentarer:

- Daginstitutionerne bag facaden
- Er du mors lille dreng?
- Aldrig mere mor

Indhold	<p><i>Kernestof:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Daniel Stern Det begyndende selv Miniøvelser til Stern Kerneselv Det subjektive selv Test din tilknytningstype John Bowlby og Mary Ainsworth Daginstitutioner bag facaden Tilknytningsforstyrrelser og omsorgssvigt Separationsreaktioner Eksperimenter med abeunger Spædbarnsdepression og hospitalisme De rumænske børnehjem Omsorgssvigt Børns reaktioner på omsorgssvigt Risiko og resiliens Quizlet - Daniel Stern Quizlet - omsorgssvigt og social arv 12. Tænkningens udvikling Den senso-motoriske fase (0-2 år) Den præ-operationelle fase (2-6 år) Den konkret-operationelle fase (6-12 år) Den abstrakt-operationelle fase (12 år-) Kritik af Piaget Om dokumentaren: Forskere: Vi har ikke nødvendig viden om, hvordan det går anbragte børn Arv og miljø Bilagssæt - Samfundets børn 2022 b-niveau.docx
Omfang	<p>Estimeret: Ikke angivet Dækker over: 18 moduler</p>
Særlige fokuspunkter	
Væsentligste arbejdsformer	

<p>Titel C</p>	<p>Retspsykologi</p> <p>I dette tema har vi arbejdet med fokus på retspsykologi, herunder forskellige typer kriminelle (udviklingshæmmede, psykisk syge, psykopater og "almindelige" kriminelle). Vi har set på faktorer som social arv, intelligens, omsorgssvigt og personlighedsforstyrrelser, køn samt gruppedynamikker for at forstå hvorfor nogle mennesker begår kriminalitet, samt hvorfor samfundet dømmer gerningsmænd til forskellige sanktioner. Vi har desuden set på bandekriminalitet og unges vej ind og ud af kriminalitet.</p> <p>Kernestof: Socialpsykologi – social adfærd, gruppepsykologiske processer, inklusion og eksklusion samt social indflydelse – social kognition, herunder stereotyper, fordomme og diskrimination – kulturpsykologi, herunder kulturelle normer og konsekvenser af globaliseringen for identitet og socialt samspil Udviklingspsykologi – menneskets udvikling i et livslangt perspektiv, herunder betydningen af arv, miljø, køn og kultur – tilknytning, omsorg og familiens betydning for udvikling, herunder betydningen af sårbarhed og resiliens Kognition og læring – følelser og kognition – perceptionens og tænkningens betydning for menneskets forståelse af sig selv og omverdenen Personlighed og identitet – individuelle forskelle i livsstil og håndtering af udfordringer, herunder arbejde, stress og coping Psykologisk metode – undersøgelsesmetoder, herunder eksperiment, observation, interview og spørgeskemaundersøgelse samt simpel analyse af data.</p> <p>Supplerende stof: Retspsykologi</p> <p>Litteratur: Psykologiens Veje e-bog. Systime 2023 o 15. Intelligens: https://psykveje.systime.dk/?id=5331 o Én intelligens: https://psykveje.systime.dk/?id=5351 o 21. Socialpsykologi: https://psykveje.systime.dk/?id=5500 o Gruppepres og social kontrol: https://psykveje.systime.dk/?id=5535 o Intergruppekonflikter: https://psykveje.systime.dk/?id=5500</p> <p>PsykB, Magnus Riisager (red.), Frydenlund 2023. o Morell, Mette: Retspsykologi, s. 309-310, 312-313, 315-316, 320-323, 328, 330-336, 352-363.</p> <p>Artikler: • Herschend, Sofie Synnøve: "7 afgørende faktorer: Disse børn har størst risiko for at blive ungdomskriminelle", tv2.dk, 15. nov. 2016. • Hoffmann, Thomas: "Professorer: Bande-uro kan bremses med åndedrætsøvelser", Videnskab.dk, 8. aug. 2017. • Rørbæk, Maria: "I lære som gangster", Socialpaedagogen.dk, august 2012. • Westersø, Rikke Struck: "Sådan blev Brønderslev-faren et monster", B.T., 12. juli 2011, Opdateret 16. september 2012</p> <p>Dokumentarprogrammer: • Kriminelt (4): Farvel til bandelivet, DR1, 2020 • De særligt farlige (1), DR1 2022 • Hvorfor bliver man psykopat?, DR2 2020 • Gang girls, DR3 2018 • Når mænd slår kvinder ihjel (2) • Kriminelt (5): For syg til fængsel, DR1 2020</p>
<p>Indhold</p>	<p>Kernestof: Retspsykologi - indledning.docx 15. Intelligens Én intelligens Arvens dominans? Retspsykologi - Dyssocial personlighedsforstyrrelse.docx Sådan blev Brønderslev-faren et monster - forkortet.docx 21. Socialpsykologi Gruppepres og social kontrol Intergruppekonflikter Retspsykologi - Køn og kriminalitet.docx Retspsykologi - Når 'normale' mennesker bliver mordere.docx Den typiske gerningsmand – om gerningsmandsprofiler.docx Professorer: Bande-uro kan bremses med åndedrætsøvelser Bilagssæt til retspsykologi.docx</p>
<p>Omfang</p>	<p>Estimeret: Ikke angivet Dækker over: 16 moduler</p>

Særlige fokuspunkter	
Væsentligste arbejdsformer	
Titel D	<p>Fix dit liv</p> <p>I dette tema har vi undersøgt det gode liv, herunder hvad vi selv kan gøre for at øge vores livstilfredshed, samt faktorer som påvirker vores livstilfredshed på individ- og gruppe niveau. Temaet har haft en løsningsorienteret vinkel, hvor vi har haft fokus på muligheden for at forbedre vores egen livstilfredshed.</p> <p>Vi har bl.a. set på forskellige typer af lykke, faktorer som udfordrer vores muligheder for det gode liv, hvordan adfærdsdesign kan bruges til at forbedre vores liv, betydningen af indre og ydre motivation, metoder til at undgå og løse livets små og store konflikter, forelskelse og kærlighed ud fra neuropsykologiske, udviklingspsykologiske og evolutionære teorier, samt måder at reducere ensomhed.</p> <p>Kernestof: Socialpsykologi: Kommunikation i sociale sammenhænge og på digitale medier</p> <p>Udviklingspsykologi: Tilknytning, omsorg og familiens betydning for udvikling, herunder betydningen af sårbarhed og resiliens</p> <p>Kognition og læring: Psykologiske, sociale, digitale og kulturelle forholds betydning for læring, motivation og hukommelse</p> <p>Personlighed og identitet: Individuelle forskelle i livsstil og håndtering af udfordringer, herunder arbejde, stress og coping</p> <p>Psykologisk metode: Undersøgelsesmetoder, herunder eksperiment, observation, interview og spørgeskemaundersøgelse samt simpel analyse af data.</p> <p>Litteratur</p> <p>Larsen, Ole Schultz: "Psykologiens veje" e-bog, Systime 2023</p> <ul style="list-style-type: none"> • Motivationsprocesser: https://psykveje.systime.dk/?id=5290 • Konflikter: https://psykveje.systime.dk/?id=5444 <p>Jensen, Charlotte Tieka & Katrine Quorning: "Undersøgelser i psykologi" e-bog, Systime 2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forskningsmetoder: https://undersoegelseripsykologi.systime.dk/?id=168 • Forsøgseffekter og fejlkilder: https://undersoegelseripsykologi.systime.dk/?id=169 <p>Riisager, Magnus: "PsykB", Frydenlund 2023.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Riisager, Magnus: "Det gode liv", s. 215 – 222 (uddrag) • Riisager, Magnus: "Hindringer for det gode liv", s. 232-236, 238-239 (uddrag). • Riisager, Magnus: "Hvordan adfærdsdesign kan hjælpe med at give folk bedre liv", s. 240-243, 245-246 (uddrag). • Lap, Amina: "Tilknytningsstil i voksenlivet", s. 287-288, 290-293, 296-297 (uddrag). • Lap, Amina: "Den evolutionære baggrund for kærlighed", s. s. 260-263, 267-270 (uddrag). <p>Øvrige tekster:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Anonym: "Brevkasseindlæg til TUBA (Terapi og rådgivning for Unge, der er Børn af Alkohol- og stofmisbrugere)", TUBA, 10. juli 2015, Via Magnus Riisager: "PsykB", Frydenlund 2023, s. 237 – 238. • Asmussen, Birgitte Skovlund: "Hver femte mand mangler nogen at tale fortroligt med", DR.dk, 16. feb. 2023, https://www.dr.dk/nyheder/indland/hver-femte-mand-mangler-nogen-tale-fortroligt-med-det-er-paa-en-maade-et-koen-i • CLL: 'Sex survey' viser, hvad australske mænd og kvinder er på udkig efter i potentielle partnere", Videnskab.dk, 20. maj. 2021. • Hildebrandt, Sybille: "Kærligheden er ustyrlig", Videnskab.dk, 28. dec. 2008. • Nielsen, Thomas "Bringer børn øget lykke i parforholdet?", Videnskab.dk, 3. marts 2010. • Videnskab.dk: "Du bliver lykkelig af at få børn", via BT.dk, 25. jul. 2012.

Indhold	<p><i>Kernestof:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> 1.1 Forskningsmetoder 1.2 Forsøgseffekter og fejlkilder Det gode liv - Positiv psykologi.docx Brevkasseindlæg til TUBA.docx Det gode liv . Hindringer for det gode liv.docx Det gode liv - Hvordan adfærdsdesign kan hjælpe med at give folk bedre liv.docx Motivationsprocesser Konflikter Kærligheden er ustyrlig.docx Forslag til undersøgelser 2023.docx Lav en undersøgelse.docx Tilknytningstil i voksenlivet - forkortet.docx Den evolutionære baggrund for kærlighed (uddrag).docx Hvordan kan man forstå og håndtere ensomhed? Psykologer i Danmark Hver femte mand mangler nogen at tale fortroligt med: &#x27;Det er på en måde et køn i krise&#x27; Bilagssæt til Fix dit liv 2023.docx Psyk-B-2022-Opgaver-inkl.forside - OCR.pdf Skriftligt-materiale-Psykologi-B-2018 - OCR.pdf
Omfang	<p>Estimeret: Ikke angivet Dækker over: 21 moduler</p>
Særlige fokuspunkter	
Væsentligste arbejdsformer	

Vis samlet undervisningsbeskrivelse samt elevtilknytning til forløb